

**Projekt współfinansowany
ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej**

CZYTAM I PISZĘ (POZIOM 1)

LISTOPAD nr 2

TEMAT DNIA: POLSKA TO DOM

REALIZOWANE TREŚCI:	WPROWADZENIE SYLAB:
<ul style="list-style-type: none">- utrwalanie sylab i poznanie nowych;- symbole narodowe;- podstawowe informacje o Polsce;- wielka litera nazw własnych państw, miast i rzek;- figury geometryczne;- ćwiczenia programowania systemu języka.	<p>SZA SZO SZU SZÓ SZE SZY ASZA OSZO USZU ESZE ISZY YSZY ASZ OSZ USZ ESZ ISZ YSZ</p> <p>ŻA ŻO ŻU ŻÓ ŻE ŻY AŻA OŻO UŻU EŻE IŻY YŻY</p> <p>RZA RZO RZU RZÓ RZE RZY ARZA ORZO URZU ERZE IRZY YRZY</p>

Należy przygotować:

- kartoniki z sylabami,
- karty pracy - symbole narodowe,
- mapę Polski,
- banerki z czasownikami JEST, NIE MA, WIDZĘ.

Ćwiczenie opozycji M/D/B (mianownik/dopełniacz/biernik) - "BANERKI z czasownikami"

Ćwiczenie powtarzalne, czas na to ćwiczenie wybiera nauczyciel. Ćwiczenie może być stosowane do każdego nowego zestawu słów lub do powtarzania słownictwa. Dzięki czasownikom wypisanym na małych transparentach dzieci będą miały przymus użycia określonej formy rzeczownika. Te czasowniki to: JEST (do mianownika), NIE MA (do dopełniacza) i WIDZĘ...(do biernika). Dzieci dostają "banerki", czytają czasownik i dodają rzeczownik. Mogą one odnosić się do rzeczywistych rzeczy w klasie (WIDZĘ OKNO), do obrazków w podręczniku (JEST FLAGA, NIE MA FLAGI, WIDZĘ FLAGĘ), do przedmiotów przyniesionych przez nauczyciela na zajęcia.

PIOSENKA POWITALNA „WSZYSCY SIĘ WITAMY ...”

Piosenka na melodię piosenki *Krakowiaczek jeden*.¹

*Wszyscy się witamy,
ręce podajemy,
przybijamy „piątkę”
i w prawo przejdziemy.*

Dzieci stoją w dwóch współśrodkowych kołach, zwrócone twarzami do siebie. Śpiewając pierwszy wers, lekko się kłaniają, śpiewając kolejne wersy, wykonują czynności zgodnie z tekstem, by po słowach: *i w prawo przejdziemy* spotkać się z następną osobą. Zabawa powtarza się dopóty, dopóki wszyscy nie wrócą do swoich pierwszych partnerów.

¹ Materiał metodyczny PSPiA KLANZA z warsztatów L. i M. Bzowskich „Polska – niepodległość i tradycja”.

SPRAWDZENIE ZADANIA DOMOWEGO

Czytanie sylab (śpiewanie na dowolną melodię, czytanie z różnymi nastrojami, na zmianę).

Czytanie wyrazów – nazw członków rodziny.

Układanie zdań z nazwami członków rodziny.

Jedno zdanie zapisujemy na kartkach papieru (każdy wyraz na osobnym pasku) i ćwiczymy układanie zdań z rozsypanki wyrazowej (co nam ułatwia? wielka litera, kropka), przypominamy o pisowni imion wielką literą.

Programowanie systemu języka: temat tygodnia wprowadza dużo nowego, trudnego słownictwa. Pamiętajmy, iż nowe, trudne słowa dobrze jest przedstawić w opozycji trzech przypadków: M/B/D, np. CO to jest? TŁO. CZEGO tu NIE MA? TŁA. CO tu namalowałem? TŁO. CO to jest? STOLICA. CZEGO nie ma na mapie? STOLICY. CO zaznaczyliśmy? STOLICĘ. Itp.

WPROWADZENIE DO TEMATU DNIA

Nauczyciel odczytuje pierwszą zwrotkę wiersza autorstwa Tomasza Bastkowskiego.

*Listopad - nasz miesiąc pamięci,
w nim pamięć najbliższych się święci
lampką dla tych, co odeszli,
do których każdy z nas tęskni.*

Dzieci odpowiadają na pytania dotyczące pierwszej zwrotki. W listopadzie w Polsce dużo się mówi o bliskich zmarłych, wspomina się ich, świeci lampki na cmentarzach – może warto dzieciom o tym przypominać. Następnie nauczyciel odczytuje kolejne zwrotki. Wspólnie omawiamy treść wiersza. Nauczyciel przybliży temat zajęć: *Listopad to miesiąc pamięci i we wszystkich polskich szkołach (w Polsce i poza jej granicami) mówimy o Polsce – jej symbolach narodowych, ważnych postaciach dla Polski, sławnych Polakach, historii Polski. Dzisiaj przypomnimy sobie podstawowe informacje o Polsce, jej symbole narodowe i poznamy postać Józefa Piłsudskiego. Jest jeszcze jeden miesiąc, w którym szczególnie pamiętamy o polskich symbolach narodowych – maj.*

*Listopad - nasz miesiąc tak polski
jak Dziadek Piłsudski, jak Dmowski.
Ignacy Mistrz Paderewski
dla Polski na Świecie grał pieśni.*

*Wolności biją nam dzwony
a świat jest biało-czerwony.
Śpiewamy dziś: sto lat Polsko,
niech żyje nasz naród i wojsko!*

*A niebo odziane jest deszczem
ze smutku, z tęsknoty na szczęście
i niechaj na wieki się święci
listopad - nasz miesiąc pamięci.*

SYMULTANICZNO – SEKWENCYJNA NAUKA CZYTANIA®

*Uwaga:

Prezentowanie nowego paradygmatu może odbywać się w dowolny sposób w zależności od możliwości i kreatywności nauczyciela, np. na tablicy multimedialnej, na kartonikach, na dymkach, na rekwizytach.

Ważne jest, aby paradygmat był widoczny dla uczniów cały czas.

Nauka zawsze odbywa się według etapów: POWTARZANIE, ROZUMIENIE, NAZYWANIE.

WPROWADZENIE SYLAB OTWARTYCH

- Nauczyciel prezentuje paradygmat sylab otwartych: SZA SZO SZU SZÓ SZE SZY (bez SZI)

- Dzieci powtarzają sylaby.

- Dzieci wskazują wybrane sylaby.

- Dzieci czytają wskazane sylaby.

- Nauczyciel prezentuje paradygmat sylab otwartych: ŻA ŻO ŻU ŻÓ ŻE ŻY oraz RZA

RZO RZU RZÓ RZE RZY

- Dzieci powtarzają sylaby.
- Dzieci wskazują wybrane sylaby.
- Dzieci czytają wskazane sylaby.

Ze względu na tematykę zajęć sylaby SZA... można zaprezentować na konturach Polski, a sylaby ŻA... RZA... można umieścić na biało-czerwonych flagach (ŻA... na kolorze białym, RZA... na kolorze czerwonym).

**Uwaga:*

Paradygmaty ŻA-RZA prezentujemy jednocześnie informując dzieci, że w sylabach są dwie możliwości zapisu ŻA/RZA. Jest to naturalne wprowadzanie dzieci w ortografię.

ŚPIEWANIE SYLAB

Śpiewanie sylab SZA... na melodię „ABCD” (piosenka do nauki angielskiego alfabetu).

UTRWALANIE SYLAB – FLAGA POLSKI

Każde dziecko otrzymuje jeden kartonik (biały lub czerwony) z sylabą z paradygmatu RZA... ŻA... W rytm muzyki uczniowie swobodnie poruszają się po sali i wymieniają kartonikami. Gdy muzyka milknie, dzieci dobierają się w pary: kartonik biały i czerwony, tworząc „flagę Polski”. Dzieci czytają sylaby w swoich parach.

WPROWADZENIE PARADYGMATÓW SYLAB OBUDOWANYCH

(samogłoska + sylaba otwarta):

ASZA OSZO USZU ESZE ISZY YSZY

AŻA OŻO UŻU EŻE IŻY YŻY

ARZA ORZO URZU ERZE IRZY YRZY

- Nauczyciel dopisuje samogłoskę przed sylabą otwartą, np. A przed SZA.
- Nauczyciel czyta ASZA, dzieci powtarzają.
- Dzieci wskazują wybrane sylaby.
- Dzieci czytają wybrane sylaby.

*Dodatkowo: Nauczyciel pokazuje sylaby obudowane na tablicy multimedialnej lub w książeczce „Kocham Czytać” zeszyt 10, str. 14-15.

WPROWADZENIE SYLAB ZAMKNIĘTYCH

*Uwaga: Przed każdym wprowadzaniem sylab zamkniętych uczniowie powinni wykonać jedno ćwiczenie na odwracanie obrazów.

- Nauczyciel pokazuje jedno ćwiczenie na odwracanie obrazów, np. pokazuje uczniom dłoń, której kciuk skierowany jest w prawą stronę, następnie odwraca dłoń i zwraca uwagę dzieci, że kciuk znajduje się teraz z drugiej strony.

- Nauczyciel prezentuje zestawienie sylab otwartych (zakończonych samogłoskami, np. SZA) z sylabami zamkniętymi (zakończonymi spółgłoskami, np. ASZ)

- Nauczyciel pisze sylaby zamknięte pod sylabami otwartymi:

SZA SZO SZU SZÓ SZE SZY

ASZ OSZ USZ ESZ YSZ

- Dzieci powtarzają sylaby czytane przez nauczyciela.

- Dzieci wskazują wybrane sylaby.

- Dzieci czytają wybrane sylaby.

*Dodatkowo: Nauczyciel pokazuje sylaby zamknięte na tablicy multimedialnej lub w książeczce „Kocham Czytać” zeszyt 10, str. 16-17.

UTRWALANIE SYLAB – SYMBOLE NARODOWE

Do wykorzystania karty pracy dołączone do scenariusza. Dzieci otrzymują kartki z tabelkami podpisanymi sylabami i cyframi. Muszą pokolorować właściwe pola według kodu, aby powstała flaga i godło Polski.

PRACA Z MAPĄ – PODSTAWOWE INFORMACJE O POLSCE

Nauczyciel demonstruje mapę Polski i jednocześnie podaje podstawowe informacje o Polsce.

Prosi o powtórzenie najważniejszych. Każdą informację podaną przez dzieci oznacza, np. jedna informacja to jedna kreska na tablicy. Prosi dzieci o uważność, podaje wcześniejsze wiadomości, a zadaniem dzieci jest zapamiętanie jak najwięcej informacji.

Można również wykorzystać materiały IPN: scenariusze zajęć z materiałami potrzebnymi do realizacji zajęć, filmy, gry.

„Historia w kolorach” to projekt edukacyjny IPN skierowany do najmłodszych odbiorców historii najnowszej. Jego głównym celem jest zainteresowanie dzieci i młodzieży dziejami Polski i Polaków oraz przybliżenie, w atrakcyjnej i przystępnej formie, polskich symboli narodowych – godła, flagi i hymnu.²

Na koniec dzieci siadają w grupach. Każda grupa po kolei rzuca kostką do gry i podaje tyle informacji, ile oczek ma na kostce. Ustalamy z dziećmi, że na wszystkich zajęciach listopadowych będziemy powtarzać informacje o Polsce.

Polska to kraj położony w Europie Środkowej.

Pełna nazwa Polski to Rzeczpospolita Polska.

Stolica Polski to Warszawa.

Flaga Polski jest biało-czerwona.

Godłem Polski jest biały orzeł w koronie na czerwonym tle.

Hymnem Polski jest "Mazurek Dąbrowskiego".

Największe miasta Polski to: Warszawa, Kraków, Łódź, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Szczecin.

Pod względem powierzchni zajmuje 63 miejsce na Ziemi.

Sąsiednie kraje to: Niemcy, Czechy, Słowacja, Ukraina, Białoruś, Litwa i Rosja.

Polska ma bogatą i zawiłą historię - liczne bitwy i walki o niepodległość, kiedy Polski przez ponad wiek nie było na mapie.

² <https://historiawkolorach.ipn.gov.pl> (dostęp:20.05.2020)

Bogate jest ukształtowanie powierzchni - pasma górskie z najwyższym szczytem Rysy (2499 m n.p.m.), wyżyny, niziny, jeziora, depresja na Żuławach Wiślanych (1,8 m p.p.m), Morze Bałtyckie.

Do Bałtyku uchodzą dwie największe rzeki: Wisła (1047,5 km) i Odra (741 km w granicach Polski).

Woda w Polsce to także liczne jeziora - największe z nich Śniardwy (11 383 ha), a najgłębsze Hańcza (108, 5 m).

UTRWALANIE SYLAB - ZABAWA RUCHOWA I WYLICZANKA³

Pan Piłsudski na Kasztance
w lewej ręce trzyma lancę.
Prawą z szablą wymachuje
i tak sobie pokrzykuje:
raz, dwa, trzy,
gonisz ty!

Zaczynamy od rytmizacji wyliczanki i wytłumaczenia niezrozumiałych słów. Nauczyciel przy każdej nowej rundzie podaje jedną, ciekawostkę o Piłsudskim. Na koniec można zapytać dzieci: kto to był Piłsudski i co o nim wiemy?

Dzieci swobodnie stoją i rytmizują tekst wyliczanki. Jedna osoba wciela się w postać Piłsudskiego i interpretuje ruchem tekst. Na koniec wskazuje osobę, która powinna ją dogonić. Kiedy uda się pościg zakończyć sukcesem, łapiący przejmuje rolę Piłsudskiego.

Dziecko, które na koniec wyliczanki zostaje "wybrane szablą", może dostać rolę Piłsudskiego, jeżeli poprawnie przeczyta wskazane sylaby.

Zabawę powtarzamy kilka razy.

SYMBOLE NARODOWE POLSKI – PRACA Z PODRĘCZNIKIEM (str. 48)

³ Materiał metodyczny PSPiA KLANZA z warsztatów L. i M. Bzowskich „Polska – niepodległość i tradycja”.

Każde państwo ma swoje symbole narodowe. Demonstracja symboli Irlandii i Polski oraz pogadanka na ich temat.

Praca z podręcznikiem. Omówienie kolejnych symboli. Flaga – jaki kształt, jakie kolory i ich ułożenie. Godło – jaki orzeł, jaka korona itp. Przypomnienie legendy „O Lechu, Czechu i Rusie”. Hymn – co to jest, kto jest autorem tekstu, kiedy się go śpiewa, jak należy się zachować itd.

Polska – wkleić kontury Polski z zaznaczoną Wisłą i Warszawą. Należy zwrócić uwagę na pisownię słowa „Polska”.

Symbole Polski – wkleić godło, hymn i flagę. Dzieci mogą podpisać te symbole.

HYMN

Nauka 2 zwrotek hymnu. Nauczyciel bierze do ręki kostkę. Ustala z dziećmi, że po kolei będą rzucać kostką i wykonywać zadanie przypisane poszczególnym oczkom.

- 1- Mówimy pierwszą zwrotkę hymnu.
- 2- Mówimy drugą zwrotkę hymnu.
- 3- Mówimy refren hymnu.
- 4- Robimy cztery przysiady.
- 5- Maszerujemy po klasie i liczymy do 20.
- 6- Stajemy na baczność i śpiewamy hymn.

PRACA Z PODRĘCZNIKIEM (str. 46)

Słuchanie i omawianie tekstu, czytanie zdań oraz wykonanie piosenki.

DZIAŁANIA MATEMATYCZNE

URODZINOWY TORT

Powtórzenie i utrwalenie nazw figur geometrycznych.

Nauczyciel wprowadza w działanie – należy wykonać urodzinowy tort dla Polski. Zasady – wykorzystujemy kolory flagi (biały i czerwony) oraz figury geometryczne: koła, kwadraty, trójkąty i prostokąty. Można napisać „100 lat”.

Zaczynamy od powtórzenia własności figur. Następnie przypominamy jak złożyć kartkę,

żeby wyciąć kwadrat z prostokąta, trójkąty z kwadratu, jak można narysować koło nie mając cyrkla itp.

Po tej powtórce zaczynamy od wybrania kształtu i koloru swojego tortu. Jeżeli każde dziecko ma już bazę na tort, to wybiera figury do jego ozdabiania. Dzieci, które mają białą bazę, zdobią ją czerwonymi figurami, a dzieci z czerwoną bazą – zdobią ją białymi elementami. Małe figury można wcześniej przygotować, a większe wycinać z dziećmi.

Na koniec robimy galerię, oglądamy prace i je omawiamy – jak są ozdobione, jakimi figurami itd.

Programowanie systemu języka: wprowadzanie przymiotnika jako określenia rzeczownika: JAKI TRÓJKĄT? MAŁY, CZERWONY TRÓJKĄT. Itp.

PRACA Z PODRĘCZNIKIEM (str. 47)

Czytanie sylab i uzupełnianie podpisów.

PRAWDA CZY FAŁSZ – PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Nauczyciel ustala z dziećmi, że będzie podawał prawdziwe i fałszywe informacje o Polsce. Zadaniem dzieci będzie wyrażenie za pomocą ustalonej pozy, czy dane zdanie jest prawdziwe czy fałszywe. Dzieci staną z wyciągniętymi rękami do góry przy zdaniu prawdziwym, a przykucną przy fałszywym. Po każdym wypowiedzianym zdaniu wszyscy odliczają do trzech i przyjmują odpowiednią pozę. Działanie można przeprowadzić w grupach i dawać chwilę do namysłu.

POŻEGNANIE

Listopad to... Niedokończone zdania na podstawie wiersza.

Można jeszcze raz przeczytać wiersz.

DODATKOWE ĆWICZENIA PISANIA

Zdania do zabaw dywanowych, wspólnego zapisywania na tablicy lub zapisywania

w zeszytach:

SZYMON DAJE OWOCE DO KOSZA. ON LUBI TEŻ KASZE I RYŻ.

MYSZKA MIESZKA W SZAFIE. ONA LUBI TEŻ SZUFLADY. MASZA BOI SIĘ MYSZKI.

ALINA DAJE DO SZAFY KOSZULE I SZALIKI.

WIGA PIERZE PIŻAMY, SUSZY I DAJE JE DO SZUFLADY.

NASZA PANI SZUKA BOŻENKI W SZKOLE.

LESZEK PISZE LISTY DO MAMY.

ŻANETA MA ŻABY W STAWIE.

PROPOZYCJA PRACY DOMOWEJ:

- Przeczytaj sylaby i wyrazy z podręcznika str. 49.
- Uzupełnij zdania w podręczniku str. 49.

SYMBOLE NARODOWE - DODATKOWE KARTY PRACY DO SCENARIUSZA

Zadanie: pomalować tabelę według oznaczenia poniżej.

	ASZ	OSZ	USZ	ÓSZ	ESZ	ISZ	YSZ
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

FLAGA POLSKI

CZARNY – 2 ASZ, 3 ASZ, 4 ASZ, 5 ASZ, 6 ASZ, 7 ASZ

CZERWONY - 4 OSZ , 4 USZ, 4 ÓSZ, 4 ESZ, 4 ISZ, 5 OSZ, 5 USZ, 5 ÓSZ, 5 ESZ, 5 ISZ

NIEBIESKI – 1 ASZ, 1 OSZ, 1 USZ, 1 ÓSZ, 1 ESZ, 1 ISZ, 1 YSZ, 6 OSZ, 6 USZ, 6 ÓSZ, 6 ESZ, 6 ISZ, 6 YSZ, 7 OSZ, 7 USZ, 7 ÓSZ, 7 ESZ, 7 ISZ, 7 YSZ

Zadanie: pomalować tabelę według oznaczenia poniżej.

GODŁO POLSKI

	SZA	ŻÓ	RZU	ŻÓ	RZE	SZY	ŻA	RZO	SZU	ŻE	RZA	SZÓ	ŻY
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													

ŻÓŁTY 3 SZY, 2 ŻA, 2 RZO, 11 RZU, 11 RZA

CZERWONY

1- SZA TI RZU ŻÓ RZE SZY ŻA RZO SZU ŻE RZA SZÓ ŻY

- 2- SZA ŻO RZU ŻÓ RZE SZY SZU ŻE RZA SZÓ ŻY
- 3- SZA ŻO RZE OT ET SZU SZÓ ŻY
- 4- SZA RZE SZY SZU ŻY
- 5- SZA ŻO RZE SZY RZO SZU SZÓ ŻY
- 6- SZA RZE SZU ŻY
- 7- SZA ŻO SZÓ IT
- 8- SZA ŻO ŻÓ RZE SZY RZO SZU ŻE SZÓ ŻY
- 9- SZA ŻO RZU ŻÓ RZE SZU ŻE RZA SZÓ ŻY
- 10- SZA ŻO RZU ŻÓ SZY RZO ŻE RZA SZÓ ŻY
- 11- SZA ŻO RZE SZY AT SZU SZÓ ŻY
- 12- SZA ŻO RZU ŻÓ RZE SZU ŻE RZA SZÓ ŻY
- 13- SZO RZU ŻÓ RZE SZY RZO SZU ŻE RZA SZÓ
- 14- SZY ŻA RZO
- 15- ŻA

Dodatkowo na zajęciach można wykorzystać materiały z publikacji:

Cieszyńska J. "Kocham Czytać" zeszyt 10, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków
Fabisiak - Majcher A., Ławczys E., "MOJE SYLABKI cz. 4", Wydawnictwo WIR, wyd. 2
Kraków 2020, str. 2-15 (sylaby otwarte i zamknięte - paradygmaty ze spółgłoskami SZ,
Ż, RZ)

Bibliografia:

Bzowska L., Godlewska A., Ławczys E., Zawadka-Uveges A., *Czytam i piszę. Klasa 1*, WYDAWNICTWO SEN,

Bzowska L., Kownacka R., *Uczymy się bawiąc klasa I, II, III. Propozycje bloków tematycznych, zabaw i metod aktywizujących w klasach I-III*, Wydawnictwo KLANZA, Lublin 2000.

Bzowska L., Kownacka R., *Uczymy się, bawiąc z Naszym Elementarzem część 1,2,3,4. Propozycje zabaw i metod aktywizujących*, Wydawnictwo KLANZA, Lublin 2015.

Niniejszy scenariusz jest fragmentem autorskiego programu NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO DZIECI POLONIJNYCH SEN. Jest własnością Stowarzyszenia Edukacyjnego Nauczycieli (Polish Teachers Association) w Dublinie i jako taki objęty jest prawami autorskimi. Kopiowanie, powielanie oraz rozpowszechnianie jego treści, w całości lub we fragmentach, jest możliwe wyłącznie za pisemną zgodą Zarządu Stowarzyszenia.